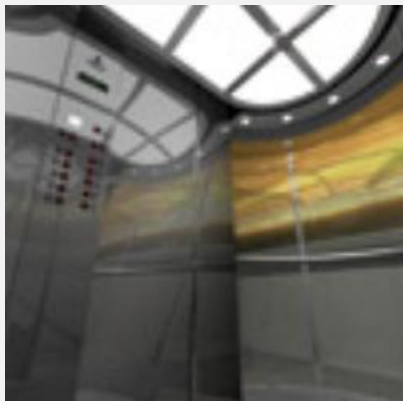

قطار سریع‌السیر عمودی

قطار سریع‌السیر عمودی...

شاید تاکنون به این موضوع دقت نکرده باشید که آسانسور چه قدر وسیله مهم و باارزشی است تا زمانی که سر و کله ساختمان‌های بلند و مرتفع پیدا نشده بود این وسیله شاید بیشتر حالت صنعتی داشت، اما زمانی که ساختمان‌های بلند در شهرهای مختلف ساخته شد، آسانسورهای مخصوص حمل مسافر از ارزش بالایی برخوردار شدند. در بسیاری موارد در فیلم‌های هیجانی قسمتی برای آسانسورها در نظر گرفته می‌شود. زمانی که شخصیت اصلی داستان در آسانسور محبوس می‌شود و یا کسی با راه یافتن به دالان مخصوص آسانسور از کابل‌های آن بالا و پایین می‌رود یا روی پشت‌بام آسانسور فرود می‌آید! شاید یکی از دلهره‌آورترین بخش‌های زندگی خیلی‌ها سوار شدن به آسانسور و رفتن به طبقات بالایی یا پایینی باشد. بسیاری هم ترجیح می‌دهند اصلاً طرف این وسیله نروند. به هر حال آن‌ها همیشه نگران سقوط و یا توقف ناگهانی و بی‌دلیل آسانسور هستند و دوست دارند که چندطبقه‌ای را با پای پیاده و از پله‌ها استفاده کنند، اما زمانی که بحث برج‌های سر به فلک کشیده پیش می‌آید فکر نمی‌کنم کسی علاقه داشته باشد که از پله‌ها برای بالا و پایین رفتن استفاده کند! با این حال موضوع ترس و دلهره به دلیل حوادثی است که بسیاری در آسانسورها دچار آن شده‌اند و گاه با کشته شدن سرنشینان توام بوده است، حوادثی تلخ که سازندگان آسانسور را در جهان به دقت بیشتر فرامی‌خواند.

تاریخچه

آن‌گونه که در تاریخ آمده پیدایش آسانسور به 253 سال قبل از میلاد مسیح بازمی‌گردد. ارشمیدس وسیله‌ای شبیه به آسانسور اختراع کرد که قابلیت حمل یک نفر را برای ارتفاعات نه‌چندان بلند داشت. این آسانسور دستی نمونه‌ای از نخستین حرکات بشر برای ساختن یک بالابر بود.

البته گفته شده که مصریان باستان نیز به وسیله بالابر در اهرام حرکت می‌کردند. در سال 1850 نخستین آسانسور هیدرولیکی برای یک ساختمان 4 طبقه ساخته شد. در سال 1853 الیسا گرویس از اهالی نیویورک آسانسوری با نوعی ایمنی خودکار برای ممانعت سکوی این وسیله از سقوط ساخت. در صورتی که ریسمان آسانسور پاره می‌شد، این سیستم ایمنی به فریاد سرنشینان می‌رسید.

پرمصرف‌ترین‌ها

فن‌آوری ساخت آسانسور به سرعت بالا رفت و بسیاری از سازندگان ساختمان‌های جهان این وسیله مفید و کارا را نصب کردند. براساس آخرین آمارهای ارائه شده، ایتالیایی‌ها بیشترین آسانسورسواران نام گرفته‌اند. با این‌که این کشور جمعیت بالایی ندارد، اما آن‌ها با نصب 850 هزار دستگاه آسانسور رتبه نخست را در دنیا به‌خود اختصاص داده‌اند.

در ایتالیا روزانه بیش از 100 میلیون نفر از آسانسور استفاده می‌کنند. پس از این کشور آمریکا با داشتن 700 هزار دستگاه آسانسور و چین با 610 هزار رتبه‌های دوم و سوم را در اختیار داشتند. البته این آمار به سال 2008 مربوط می‌شود و با سرعتی که نزد چینی‌ها سراغ داریم، به احتمال فراوان این آمار دچار تغییر و تحولات شده است.

گردشگری

همانند بسیاری از ساختمان‌ها و بناهای دیگر، برخی از آسانسورها هم شکل توریستی به‌خود گرفته‌اند. یکی از همین مدل‌ها آسانسور سانتاژوستا در شهر لیسبون پرتغال است. آسانسوری که بیشتر به یک بالابر می‌ماند و حدود 107 سال قدمت دارد. کار ساخت این آسانسور در سال 1900 آغاز و 2 سال بعد به پایان رسید.

آسانسوری که کار طراحی آن را «رائول مسنیر ده پونسارد» برعهده داشته است. اگرچه این مدل با بخار کار می‌کرد، اما در سال 1907 از الکتریسیته برای به‌حرکت درآوردنش سود جست. این سازه 45 متر ارتفاع دارد و می‌تواند 24 مسافر را با خود حمل کند که این روزها شکل گردشگری به‌خود گرفته و مردمی که برای دیدن لیسبون آمده‌اند از این آسانسور زیبا دیدن می‌کنند.

سریع‌ترین در جهان

در ساخت برج‌ها و ساختمان‌های بلند موضوع آسانسور ایمن، راحت و سریع باید در اولویت قرار گیرد. در این بین رقابتی نیز بین آسانسورسازان شکل گرفت. رکورد سرعت در بین آسانسورهای دنیا در اختیار برج تایپه 101 است. این برج به ارتفاع 509 متر 101 طبقه دارد و فکر نمی‌کنم کسی دوست داشته باشد بدون آسانسور این طبقات را طی کند، خصوصاً از بدو ورود تا طبقات بسیار بالا! در این ساختمان مرتفع 67 دستگاه آسانسور نصب شده تا ترافیکی در این خصوص

به وجود نیاید. در عین حال این امر به ایمنی کار نیز می افزاید. سرعت این آسانسور 1010 متر در دقیقه است. یعنی این آسانسور قادر است در یک دقیقه بیش از یک کیلومتر را طی کند.

موارد ایمنی

ایمنی در آسانسور امروزه دیگر یک اجبار است. مواردی باید در آسانسورها رعایت شود تا ایمنی سرنشینان تامین شود. مواردی مانند سیستم تهویه مطبوع، زنگ خطر، تلفن یا سیستمی برای ارتباط با اتاق فرمان، کپسول آتش نشانی، ترمز و... باید مورد توجه قرار گیرند. در صورت قطع برق و یا قطع برق سیستم کنترل، سیستم ترمز آسانسور باید به طور اتوماتیک عمل کند.

بنابراین از ترمزهای اصطکاکی الکترومغناطیسی استفاده می شود. کابین و وزنه های تعادل توسط سیم بگسل های فولادی معلق نگاه داشته می شوند. وزنه تعادل در آسانسورهای کششی و زنجیری برای ایجاد تعادل بین جرم کابین و درصدی از وزن بار یا مسافر به کار می رود. انواع آسانسور مسافربر که برای جابه جایی مردم طراحی شده و انواع آن را حتماً دیده و استفاده کرده اید.

نوع دیگر ویژه کالا طراحی شده و معمولاً امور بالا و پایین بردن بار را برعهده دارد. آسانسور خدماتی، آسانسوری است که برای جابه جایی کالا بین طبقات مورد استفاده قرار می گیرد که دارای کابینی کوچکی است که ابعاد آن به اشخاص اجازه استفاده را نمی دهد. در بسیاری از رستوران ها و فروشگاه های کوچک این مدل کاربرد زیادی دارد.

از آسانسور خودروبر هم در ساختمان های خصوصی استفاده می شود و اتاقک آن ابعاد مناسبی برای جابه جایی خودرو دارد. البته آسانسور ویژه حمل بیماران را هم که در بیمارستان مورد استفاده قرار می گیرد نباید از قلم انداخت.

سازمان شادمان منفرد

همشهری زندگی